

KÖZ-TÉR

AZ ESTI HÍRLAP
TERMÉSZET- ÉS VÁROSVÉDŐ FÓRUMA

KÖZ-TÉR

MEGALAKULT A BUDAPESTI VÁROSSZÉPÍTŐ EGYESÜLET

Társadalmi mozgalom a fővárosért

Program az értékvédő és az alkotó-fejlesztő cselekvés egységéért

Amikor május 5-én, csütörtök este az ifjú egyesület frissen megválasztott elnöke, Stadinger István nyugtázhatta: „Tisztelt közgyűlés! Mindent elvégeztünk, amit a mai napra terveztünk!” — eszközzé vált az addigi cél. Hónapokon keresztül folyt a készülődés Budapesten, egy olyan újfajta társadalmi szervezet létrehozására, amely hatáson hozzájárulhat a Duna-parti nagyváros világhíres arculatának őrzéséhez és az ezzel harmonikus egységben történő további fejlesztéséhez. Az Újvárosháza zsúfolásig megtelt dísztermében e munka véget ért — az alapszabály-tervezetnek a vita során véglegessé alakulásával, a vezetőség megválasztásával az egyesületi program elfogadásával. A Budapesti Városszépítő Egyesület megalakult.

A közgyűlés résztvevői körében érdeklődtünk: ki mit remél az egyesülettől — vagy mit ajánl tennivalóként a számára?

Stadinger István elnöki nyilatkozata

Alakuló közgyűlésünkkel egy hosszabb — előzményekkel, történettel rendelkező — folyamat érkezett el lényeges pontjához. Több forrásból eredt, patakokká vált — most már folyócskává szélesedett. Tovább, folyamamra kell da- gadnia, hiszen számottevő erőket akarunk a főváros szépítése érdekében mozgósítani! Sokféle belső indíték hozta össze az alakuló közgyűlés közönségét — de valamennyi résztvevő Budapest iránti szeretetét vezette. A főváros szépítése érdekében kerestek, és most az egyesületben talált új lehetőséget, amely összegezi a törekvéseket a közös, nagy célok érdekében. Nyugodtan mondhatom: csak akkor végzünk jó munkát a továbbiakban, ha új energiákat tudunk gerjeszteni Budapest — a nem hibátlan szépség, de otthonunkként szeretett főváros — további szépítése érdekében.

Amit vállaltunk: önkéntes szolgálat. Sokféle módon lehet ezt a szolgálatot teljesíteni. Fejjel, kézzel, szájjal is, lehet a fej és a kéz értelmes kombinációjával — de csak szájjal nem lehet! Ezért fontos, hogy megtaláljuk mindig a célnak megfelelő; mert néha több hasznosat tehet egy jó gondolat, egy figyelemfelhívó észrevétel, egy alkotó javaslat vagy éppen a szigorú — de igazságos, méltányos — kritika, mint-ha valaki egy hónapon keresztül talicskázik. Ezt a munkát azzal a tudattal és azzal a szenvedélyességgel kell végeznünk, amely minden szeretetből fakadó tevékenységeknek elengedhetetlen része. Akkor elmondhatjuk majd: a főváros további történetéhez valamit tettünk, valamit előmozdítottunk. Bár nem ezzel a szándékkal csináljuk, de ha munkánk sikerrel jár, talán évszázadok múlva is nyugtázzák utódaink.

Most megalakult az egyesület és elkezdheti működését. Ennek mindenekelőtt társadalmi feltételei vannak. A Fővárosi Tanács megadja a segítséget az induláshoz: kaptunk három szobát, s mindent, ami eh-

hez kell. Van telefonunk; akinek hasznos elgondolása, ötlete van, társasza fel a számunkat! Mindig lesz valaki, aki köszönettel veszi a javaslatot, a közérdekű észrevételt. Belépési nyilatkozatok ott találhatóak, a kitöltendő ívek is oda küldhetők el. Annyi biztos már most: később még sok minden hiányozhat tevékenységünkhöz, de belépési nyilatkozat mindig lesz elég!

Boldizsár Iván író: arra kérem városvédő Pallasz Athénét, hogy most már biztosan megőrizze lándzsáját, gondoljon női mivoltára is, és váljék a városzépítés védőasszonyává. Az új egyesülettől azt várom, hogy tagjai hivatalosabban keretek között is megtartsák azt a spontán munkakedvet és kezdeményező létezőt, ami ezt a mozgalmat létrehozta és megszerettette.

Révfalvi Csaba, a Budapesti Népfrentbizottság titkára: Nagyon örülök a megalakulásának, szükség van rá! A legszorosabban együtt kívánunk működni az egyesülettel, mindenekelőtt a három közvetlenül érintett munkabizottságunk — a várospolitikai, a honismereti és a környezetvédelmi — révén. A népfrent és a tanács közös, februári felhívására folyamatosan érkeznek figyelemre érdemes vélemények óvandó értékekről, sokan munkájukat ajánlják fel — mindezt készséggel az egyesület rendelkezésére bocsátjuk.

Dr. Czétényi Piroska, a Budapesti Műemléki Felügyelőség vezetője: Az egyesület tevékenységét, hogy a Budapestet szerető és jobbitó szándékú embe-

rek közvetlen véleményesével, segítséggel eredményesen dolgozzanak — a legkülönbözőbb területeken — a főváros közönségének szép környezetéért, értekezéért.

Somogyi Jenő, a Pannónia Szálloda és Vendéglátó Vállalat vezérigazgatója: Segíteni és nem távolról kritizálni! És mindenekelőtt: felkelteni azt az igényt életünk környezetének óvására, szépítésére, amit sokan nem éreznek a budapestiek közül.

Dr. Radó Dezső, a Fővárosi Kertészeti Vállalat igazgatója: Nagyon jó érzés együtt látni a sok városunkat szerető — értő, városunkat és féltőn szerető! — budapestit. Jó volt hallani, hogy a legnagyobb tapsot a város tevőleges szeretetének

rólágosan Budapest óvásának, továbbépítésének kérdéseire összpontosul, ennek érdekében fejt ki tevékenységét. Mint a Budapesti Népfrentbizottság tagja, örömmel hallottam, hogy megkeresi a kapcsolatokat az egyesület a helyi népfrentszervezetekkel — hiszen ezekben igen sokan dolgoznak, akiknek tapasztalatát, tenniakaratát vétek lenne nem kamatoztatni.

Herczeg Magda, újságíró: Rendkívül fontosnak tartom, hogy az egyesület fontosai folytassák azt a munkát, amellyel képpen és írásban rögzítik a város mai arculatát, amint tették ezt a Népköztársaság útja és a Belső-Terézváros esetében. Minél többen csatlakoznak ehhez az akcióhoz, annál hamarabb jutunk el odáig, hogy a XX. század Budapestjét ne felejtse el, vagy éppen megismerjék a XXI. század Budapestjének lakói.

Hofer Miklós, a Műegyetem tanszékvezető egyetemi tanára: Optimizmussal és várakozással tekintek az új egyesület jövőbeni munkásságára, szép célkitűzéseinek megvalósítására. Sokan azt gondolhatják; megint egy újabb szervezet, fő- rum, de mit tud tenni az egyesület a városért? Azt hiszem, a közös szándék, a nemes indulat és a teljes önkéntesség, az áldozatra is kész aktivitás, ami a Budapesti Városszépítő Egyesület tagjait, máról holnapra szervezetté teheti és társadalmi erővé.

Ráday Mihály, szerkesztő-operátor: Megalakulás után hatáson működést, hogy elődeink értékes munkáját a mi nemzedékünk segítségével unokáink is láthassák!

Azt írja az alapszabály...

Az egyesület tagja lehet minden magyar állampolgár, aki belépési nyilatkozatával együtt az alapszabályban foglaltakat elfogadja, és felvételt az elnökség — alapos ok miatt — meg nem tagadja. Tagja lehet nem magyar állampolgár is, ha felvételéhez az egyesület felügyelő szerve hozzájárul. Jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező csoport (például szocialista brigád), ugyancsak az egyesület tagja lehet.

Az egyesület tiszteltbéli tagja lehet az a személy, aki közéleti, művészeti, tudományos, vagy egyéb, a főváros érdekében végzett kiemelkedően jelentős tevékenységet fejt ki.

Az egyesület pártoló tagjai lehetnek azok a természetes és jogi személyek, illetőleg csoportok, akik az egyesület működését támogatni kívánják.

Az évi tagdíj összege — amely szeptember 15-ig esedékes — a következő:

- önálló keresettel rendelkezőknek: 100 forint,
- önálló keresettel, jövedelemmel nem rendelkezőknek és nyugdíjasoknak: 50 forint,
- jogi személyeknek: 1000 — 10 000 forint,
- nem jogi személy csoportoknak és költségvetési szerveknek: 200 forint.

igénye váltotta ki. Már látom az elültető és megvédendő fákat.

Dr. Dalmay Tibor, a Főmterv műszaki igazgatója, miniszteri biztos: Az egyesülettől a saját szakmai munkánk támogatását várom, mert — talán ellentétben a közhiedelemmel — mi, akik a főváros közlekedését tervezzük, építjük, egyetértünk az egyesület programjával.

Szendrey-Karper László, gitárművész:

Egyértelműen az a véleményem, hogy ami sok városban bevált, az itt is csak jó lehet. Megérett a helyzet rá, meg kellett alkotni azt a társadalmi szervezetet, amelynek figyelme nemcsak részben, hanem kizár-

IDÉN ISMÉT: HÁZMOSÁS

Samponos permettel frissítik a színeket

Látványosan kiszínesedtek tavaly a Rákóczi út házai — amelyeket néhány éve tataroztak, de a levegőben lebegő korom ismét beborította. Folytatódik-e idén is a „házmosás”? — kérdeztük a Fővárosi 3. számú Építőipari Vállalatnál. **Földi István** főmérnök válasza:

— Folytatjuk! Tavaly 70 ezer négyzetméternyi homlokzatot tisztítottunk meg a Rákóczi úton, az idén érünk a Kossuth Lajos utcáig. Dolgozunk tovább a Tolbuhin körúton, a Kálvin téren és a Belvárosban: a Párisi utcában és a Haris közben.

— Csak az V. kerületre van erejük?

— Az V. kerületi Ingatlankezelő Vállalattól kaptunk nagy megrendelést. Van olyan munkánk is, mint a Hilton üvegszárnyának a megtisztítása. Néhány más főútvonal is szóba került már — még tárgyalunk az érintett ingatlankezelő vállalatokkal. Kapacitásunk még lenne!

— Mibe kerül?

— Négyzetméterenként 96 forint — ez háromszori mosás ára: az első felazítja, a második megtisztítja — a Hungária Vállalat kifejezetten e célra készített Elixír samponnal — s végül jön az öblítés.

— A házakra nézve teljesen ártalmatlan?

— Természetesen. Műanyag alapú festéket használtak az építők — köztük mi is —, éppen azért, mert időálló, mosható. A gondunk nem is ezekkel van: a kőburkolatú épületek porózus felületét nem tudjuk kezelni — fekete marad továbbra is az egykor fehérnek épült Astoria.

Amerre megyünk, a házak mosásakor elvégzünk helyreállítási munkát is: kijavítjuk a csöpögő csa-

tornát, a megrongálódott vakolatot. Ha már ügyis ott vagyunk...

Arról beszélnek..:

...erre fel, hogy időről időre felmerül az elképzelés: Kelenföld városrésztözpontjában a tágas park egy részére újabb lakóházakat helyeznek. Hiszen itt már van minden: nemeskvíz- és csatorna-, vagy úthálózat, hanem óvoda és ABC, művelődési ház, mozi — hol lehetne még ily kellemes körülmények közé kerülő lakóházakat emelni? És marad azért még elegendő zöldterület is.

Csakhat arról beszélnek arafel, hogy ezt az elegendőt minél alapján állapítják meg? Akadt-e már olyan beépítési elképzelés, amelyhez kikérték egy, az embernek és környezetének kapcsolatával foglalkozó ökológus véleményét? A biológusok aktív és inaktív felületek megfelelő arányának fontosságát ma a világban mind jobban figyelembe veszik a városfejlesztésben. — Terjed a szemlélet: az új negyedik első rendezési tervét dolgozzák ki az ökológusok, akik nem az építőipari termelés, nem a közlekedési útvonal praktikumát tartják elsődleges szempontnak, hanem a leendő lakókra milyen formában hat legkedvezőbben környezetük. És — nekünk egyelőre fura — ehhez nemcsak a házak elhelyezése, méreteire figyelnek, hanem akár erdőt is kiirtatnak — ha az rátozza a friss levegő beáramlását. A mi példánkban vaion az ismét halott építkezési ötlet a környezet legkedvezőbben befolyásoló módszer?

Postabontás

Szívemből beszélt az április 25-i Köz-tér rovatban megjelent „Amig a ház újraépül” című cikk szerzője, amikor úgy fejezte be írását — utalva a cikket illusztráló fényképre, amely egy nagy göndöl, sok munkával és pénzzel helyreállított műemlék házat ábrázolt —, hogy az elénk táruló látvány „érthetően kedvét szegi a fejével, kezével és szívével egyaránt dolgozó műemlékesnek”. De másnak is. Mert a frissen festett házfalat az „Eljen az Omega” felirat ékelteleníti, sok más jó érzésű emberrel együtt engem is elkeserítenek a házfalakat (a régieket és az újakat) csúfító efféle firkálmányok — írja levelében **Molnárné Holcz Antónia** (Budapest IX., Knézhich u. 2.).

★
Csúszdaveszély című írásunkra (március 28.) az alábbi választ kaptuk **Kiácz Györgytől**, a Fővárosi Kertészeti Vállalat főmérnökétől:

„A vállalat gondozásában levő játszótérek felszerelését rendszeresen ellenőrizzük, és az észlelt balesetveszélyes játszótéreket a lehető legrövidebb időn belül kijavítjuk vagy gondoskodunk a veszély megszüntetéséről. A vállalatunknál elkészült a köztéri játszótérek biztonsági előírása, amelyet az újonnan gondozásba veendő felszereléseknél már megkövetelünk.”

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
Szöllösi Ferenc
Szűcs Gábor

Mit vállal az egyesület?

Legfőbb törekvésünk, hogy egyesületünk egyik hajtóereje legyen annak a társadalmi mozgalomnak, amely Budapest lakosságát, a szocialista brigádokat, a fővárosi üzemek, vállalatok, szövetkezetek, intézmények dolgozóit, tanulókat, munkaképeseket és nyugdíjasokat felölelve, aktív támogatást fejt ki a hagyománytisztelő, értékvédő és alkotó-fejlesztő cselekvés egységéért és sikeréért — olvasható az elfogadott programban.

Vállaljuk, hogy az egyesület a városi, városképi hagyományok megőrzését segítve, mozgósít a múlt örökségét méltóképp reprezentáló tárgyi emlékek megvédésére. Ennek érdekében előmozdítja azok felkutatását, adataik, történetük leírásával, rendszerezéssel és dokumentálással járul hozzá megismertetésükhöz. Az egyedi tárgyi, építészeti értékek helyreállításához, újratertéséhez lehetőséget keres, szorgalmazza műhelyek alapítását, hiányszakmák, mesterségek megújítását.

Mindezek érdekében szervezi tagjainak rendszeres, aktív, önművelő munkáját. Egyesületi ülésein a főváros történetéhez, városképéhez, kulturális és művészeti arculatához kapcsolódó történeti, régészeti, művészettörténeti, építészeti, urbanisztikai témákat vitat meg, tájékozódást nyújt hazai és külföldi nagyvárosok hasonló tevékenységéről, helyiségeiben lehetőséget teremt tagjainak rendszeres eszmecseréjére.

Véleményezéssel, javaslatokkal segíti a budapesti városképet hivatásszerű tevékenységgel formáló szervek, szervezetek, vállalatok munkáját, a rendelkezésére bocsátott tervek, elképzelések megvitatásával.

Célul tűzi ki a szoros kapcsolat kiépítését mindazon társadalmi szervezetekkel, intézményekkel, amelyek közelálló, vagy hasonló módon dolgoznak Budapestért. Ilyen értelemben keresi meg a szakmai egyesületeket, az egyetemeket és főiskolák tanszékeit, a múzeumokat, a könyvtárakat.